

Розробники:

Стинич Наталія Іванівна, викладачка-методистка

Бізіля Наталія Юріївна, викладачка

Пришляк Наталія Іванівна, викладачка

Програму навчальної дисципліни «Теорія музики» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Теорія музики», протокол № 1 від «27» серпня 2025 року.

Голова циклової комісії

Н.І.Стинич

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Курс: 1
	Семестр 1, 2
	Аудиторні заняття - 72 год. Практичні – 72 год.
Загальна кількість годин - 120	Самостійна робота: - 48 год. (підготовка та проходження екзамену - 30 год., самостійне вивчення матеріалу - 18 год.)
	Форми підсумкового контролю: Екзамен - 2 семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія музики» в музичному коледжі є складовою частиною професійної підготовки фахівців. Дана дисципліна в системі теоретичного циклу є однією з основних і, зосереджує в собі елементарні відомості з курсів гармонії та принципів організації музичних творів, поліфонії, аналізу музичних творів, інструментознавства та дисциплінами спеціального циклу.

Мета дисципліни - набуття здобувачами освіти теоретичних знань та практичних навичок з основ теорії музики, необхідних для роботи майбутньому фахівцю.

Основне завдання дисципліни – формування і розвиток музичного мислення здобувачів освіти, їх аналітичних здібностей. Вони повинні засвоїти теоретичний матеріал курсу в повному обсязі, вміти працювати з літературою, нотним текстом, професійно оцінювати взаємодію елементів музичної мови в єдності форми і змісту. Вміти грамотно викладати теоретичний матеріал в усній та письмовій формі, володіти точним записом нотного тексту, навичками гри на фортепіано. Засвоєння курсу теорії музики також тісно пов'язане з музичною літературою і сольфеджіо, де через слуховий аналіз та інтонаційно-слухові вправи розвивається вміння аналізувати і усвідомлювати музику.

Вивчення дисципліни «Теорія музики» здійснюється у формі групових занять. Виклад курсу практичний, теоретичний матеріал закріплюється практичними вправами на групових заняттях, а також у самостійній роботі.

Основні форми закріплення матеріалу:

1) усні та письмові завдання:

- побудова і запис звукорядів (обертонових, діатонічних, хроматичних, штучних);
- побудова і запис інтервалів і акордів (окремих та в ланцюжках, в тональності і від звука - нестійких і дисонуючих з розв'язанням);
- вправи на транспозицію, групування тривалостей згідно з традиціями, що склалися в інструментальній та вокальній музиці тощо.

2) гра вправ на фортепіано та фахових інструментах;

3) аналіз елементів музичної мови та форми на музичних прикладах широкого історичного та стилістичного діапазону, залучаючи твори, які здобувачі освіти грають по спеціальності.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теорія музики»:

Повинен знати:

- побудувати і записати звукоряди (обертонові, діатонічні, хроматичні, штучні);
- побудувати і записати інтервали і акорди (окремо та в ланцюжках, в тональності і від звука - нестійкі і дисонуючі з розв'язанням);
- вправи на транспозицію, групування тривалостей згідно з традиціями, що склалися в інструментальній та вокальній музиці тощо;
- оволодіти термінологічним тезаурусом з метою його практичного застосування у процесі майбутньої фахової діяльності.

Повинен вміти:

- аналізувати елементи музичної мови та форми на музичних прикладах широкого історичного та стилістичного діапазону, залучаючи твори, які здобувачі освіти грають по спеціальності;

- уміти опрацьовувати навчально-методичну, музикознавчу, довідкову літературу.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ

І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/ організаціїно-творчої діяльності.

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перший семестр

Тема 1. Музика як мистецтво. Музичний звук

Музика - мистецтво звукових образів. Характеристика музичного звука. Обертони. Резонанс і його значення в музичній практиці.

Тема 2. Музична система. Музичний стрій

Музична система і її елементи: звукоряд, регістри, октави. Музичний стрій. Хроматико-енгармонічний (рівномірно-темперований) стрій. Музичний стрій і виконавська практика.

Тема 3. Інтервали та їх класифікація

Визначення, назви і позначення інтервалів. Класифікація: прості, складні, мелодичні, гармонічні (консонанси і дисонанси), акустичні і ладові (стійкі, нестійкі, діатонічні, хроматичні), енгармонічні, взаємообернені інтервали.

Тема 4. Акорди та їх класифікація

Визначення, назви і позначення акордів терцієвої структури (тризвуки, септакорди, нонакорди), їх різновиди. Обернення тризвуків і септакордів, їх назви і позначення. Виклад акордів (повні, неповні).

Тема 5. Акорди зміненої терцієвої будови

Акорди зміненої терцієвої будови: неповні акорди, з заміненними тонами (D₇ з секстою, VII₇ з квартою), акорди з доданими тонами.

Коротко про акорди нетерцієвої будови: моноінтервальні (квартакорди, кластери).

Тема 6. Нотне письмо. Система ключів

Визначення нотного письма. Короткі відомості з історії нотації. Основні елементи сучасного нотного письма: ноти, нотоносець (нотний стан); ключі "До", "Соль", "Фа"; знаки альтерації, паузи, знаки збільшення тривалостей; літерне та складове позначення звуків. Хорова, оркестрова і ансамблева партитура.

Тема 7. Музична система організації звуків.

Знаки скорочення нотного письма

Знаки спрощення і скорочення нотного письма. Запис динаміки, темпу, штрихів, агогіки. Найуживаніші італійські терміни. Нові елементи нотного запису музики ХХ ст.

Тема 8. Мелізми

Запис і розшифровка мелізмів: форшлаг, нахшлаг, групето, мордент, трель.

Тема 9. Метр і Ритм. Тактовий розмір. Групування тривалостей

Визначення ритму. Основні ритмічні одиниці: ціла, половинна, четвертна, восьма, шістнадцята, тридцять друга. Ритмічний рисунок. Поліритмія.

Визначення метру і розміру. Такт, затакт. Класифікація розмірів: прості, складні, мішані і змінні. Форми запису тактового розміру. Основні диригентські схеми. Поліметрія.

Визначення групування. Групування тривалостей в інструментальній, хоровій і вокальній музиці.

Тема 10. Синкопа. Особливі види поділу тривалостей

Взаємодія метру і ритму. Синкопа: міжтактова, внутрішньотактова, міждольова, внутрішньодольова. Особливі види поділу тривалостей.

Тема 11. Темп. Основні темпові позначення

Визначення темпу. Основні категорії темпів. Основні темпові позначення.

Тема 12. Лад. Мажор і мінор та їх види

Визначення ладу. Елементи ладу: звукоряд, ступені (стійкі, нестійкі, основні, побічні), гама, тетрахорд, пентахорд; тяжіння (напрямок, інтенсивність), функції (постійні, змінні, основні, побічні), інтервали, акорди.

Визначення мажору. Звукоряд, тонічний тризвук, система тяжінь. Три види мажору: натуральний, гармонічний, мелодичний. Випадкові знаки. Гама повного мажору.

Визначення мінору. Звукоряд, тонічний тризвук, система тяжінь. Три види мінору: натуральний, мелодичний, гармонічний. Випадкові знаки. Гама повного мінору.

Тема 13. Тональність. Транспозиція. Політональність

Визначення тональності. Літерне і складове позначення тональності. Ключові знаки. Квінтове коло тональностей. Паралельні, одноіменні і однотерцієві тональності.

Транспозиція. Способи транспонування. Транспонуючі інструменти.

Виразальність ладу і тональності. Політональність.

Тема 14. Лади народної музики

Маломісткі звукоряди: трихорди, тетрахорди, пентахорди. Пентатоніка.

Семиступеневі мажорні лади: іонійський, міксолідійський, лідійський.

Семиступеневі мінорні лади: еолійський, фрігійський, дорійський, локрійський (гіпофрігійський).

Тема 15. Лади зі зб.2. Змінні лади. Поліладовість

Змінні лади. Лади зі збільшеними секундами. Поліладовість.

Лади української народної і професійної музики.

Другий семестр

Тема 16. Інтервали на ступенях мажору та мінору

Діатонічні інтервали на ступенях натурального мажору. Інтервали, до складу яких увійшов VI ступінь гармонічного мажору.

Діатонічні інтервали на ступенях натурального мінору. Інтервали, до складу яких увійшов VII ступінь гармонічного мінору.

Тема 17. Стійкі та нестійкі інтервали.

Розв'язання нестійких консонансів та дисонансів

Розв'язання нестійких консонансів. Розв'язання дисонансів - секунд, септим, тритонів (зб.4, зм.5).

Тема 18. Розв'язання збільшених та зменшених тритонів та характерних інтервалів

Тритони і характерні інтервали у гармонічних ладах: зб.2, зм.7, зм.4, зб.5 їх розв'язання.

Тема 19. Акорди на ступенях мажору та мінору

Тризвуки на ступенях мажору і мінору. Розв'язання нестійких мажорних і мінорних тризвуків та їх обернень. Розв'язання зменшеного тризвуку і його обернень. Характерні інтервали гармонічних ладів у складі акордів. Зменшені та збільшені тризвуки, їх обернення, розв'язання. Енгармонізм обернень збільшеного тризвуку.

Септакорди на ступенях мажору і мінору.

Тема 20. T,S,D з оберненнями і розв'язанням.

Побічні тризвуки з оберненнями і розв'язанням

Ладові функції акордів. Головні тризвуки з оберненнями та розв'язанням. Побічні тризвуки з оберненням та розв'язанням.

Тема 21. D₇, VII₇ з оберненнями і розв'язанням. D₉

Головні септакорди. Розв'язання D₇, VII₇ з оберненнями в натуральному та гармонічному мажорі та гармонічному мінорі. Енгармонізм зм.VII₇. D₉ в натуральному і гармонічному мажорі та гармонічному мінорі з розв'язанням.

Тема 22. II₇ з оберненням та розв'язанням. Побічні септакорди

Розв'язання II₇ з оберненнями в мажорі та мінорі. Побічні септакорди мажору та мінору та їх розв'язання.

Тема 23. Споріднені тональності.

Відхилення та модуляція в споріднені тональності

Діатонічна спорідненість тональностей (перший ступінь спорідненості). Визначення модуляції. Види модуляції. Роль акордів домінантової групи (D₇ і його обернень) у модуляційному процесі.

Тема 24. Секвенції та їх види

Визначення секвенції. Мотив, ланка, крок секвенції. Діатонічні та модулюючі секвенції (хроматичні та транспонуючі). Роль секвенції як принципу розвитку у розгортанні музичного твору.

Тема 25. Хроматична гама.

Прохідні, допоміжні та стрибкові хроматизми

Хроматична гама. Залежність її правопису від діатонічної спорідненості тональностей. Варіанти нотації хроматичної гами.

Прохідні, допоміжні та стрибкові хроматизми.

Тема 26. Ладова альтерація. Хроматичні інтервали мажору

Визначення ладової альтерації. Позначення альтерованих ступенів. Ладова альтерація в мажорі: -II+, IV+, -VI.

Хроматизація діатонічних інтервалів. Енгармонізм хроматичних (альтерованих) інтервалів. Розв'язання зм. 3, зб. 6, дв. зб. 1, дв. зм. 8, дв. зб. 4, дв. зм. 5. Розв'язання інших інтервалів: зб. 2, зм. 7, зб. 5, зм. 4 та тритонів.

Тема 27. Хроматичні інтервали мінору

Ладова альтерація в мінорі: -II, -IV+ ,VII+. Особливості пониження IV ст. Хроматизація діатонічних інтервалів. Енгармонізм хроматичних (альтерованих) інтервалів. Розв'язання зм. 3, зб. 6, дв. зб. 1, дв. зм. 8, дв. зб. 4, дв. зм. 5. Розв'язання інших інтервалів: зб. 2, зм. 7, зб. 5, зм. 4 та тритонів.

Тема 28. Альтерація акордів S-oї і D-oї груп

Альтерація в II₇ та D₇ мажорі і мінорі. Розв'язання альтерованих акордів та їх обернень. Енгармонізм альтерованих акордів.

Тема 29. Мелодія

Визначення мелодії. Вокальна та інструментальна мелодія.

Мелодична лінія. Структура мелодії, цезури. Принципи розвитку мелодії: повторність, варіювання, варіантність, секвенція, контраст, розгортання. Вершина - джерело. Кульмінація, її типи. Кульмінаційна зона. Прохідні та допоміжні хроматичні звуки як засіб збагачення мелодії.

Тема 30. Мелодія і акомпанемент. Мелодія і тема

Мелодія і акомпанемент. Мелодія і тема. Характерні риси мелодії у різних жанрах.

Тема 31. Музичні склади і фактура

Визначення музичного складу. Монодичний склад, поліфонічний (імітаційний, неімітаційний підголосковий і контрастний), гармонічний (акордовий, гомофонний).

Визначення фактури. Фактура в гармонічному складі: гармонічна і ритмічна фігурація, неакордові звуки, педалі, органний пункт.

Тема 32. Елементи будови музичної мови

Структурованість музичного твору. Цезури. Різноманітні побудови: фрази, мотиви, субмотиви. Синтаксичні структури. Принципи тематичного розвитку.

Тема 33. Період та його види

Період та його будова: речення, каданси. Типи періодів: квадратний, неквадратний, розширений, доповнений, скорочений, повторної і неповторної будови, єдиної будови.

Різноманітність прояву періоду в різних жанрах і стилях.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин
-----------	-----------------

	денна форма				
	всього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7
I семестр					
Тема 1. Музика як мистецтво. Музичний звук	3	-	2	-	1
Тема 2. Музична система та музичний стрій	3	-	2	-	1
Тема 3. Інтервали та їх класифікація	3	-	2	-	1
Тема 4. Акорди та їх класифікація	3	-	2	-	1
Тема 5. Акорди зміненої терцієвої будови	3	-	2	-	1
Тема 6. Нотне письмо. Система ключів	3	-	2	-	1
Тема 7. Музична система організації звуків. Знаки скорочення нотного письма	3	-	2	-	1
Тема 8. Мелізми	3	-	2	-	1
Тема 9. Метр і ритм. Розмір. Групування тривалостей	3	-	2	-	1
Тема 10. Синкопа. Основні види ритмічного поділу	3	-	2	-	1
Тема 11. Темп. Основні темпові позначення	3	-	2	-	1
Тема 12. Лад. Мажор і мінор та їх види	3	-	2	-	1
Тема 13. Тональність. Транспонування. Політональність	3	-	2	-	1
Тема 14. Лади народної музики	2	-	2	-	-
Тема 15. Лади зі зб.2. Змінні лади. Поліладовість	2	-	2	-	-
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	32	-	13
II семестр					
Тема 16. Інтервали на ступенях мажору і мінору	2	-	2	-	-
Тема 17. Стійкі та нестійкі інтервали. Розв'язання нестійких консонансів і дисонансів	2	-	2	-	-
Тема 18. Розв'язання зб. і зм. тритонів та характерних інтервалів	2	-	2	-	-
Тема 19. Акорди на ступенях мажору та мінору	2	-	2	-	-
Тема 20. Т, S, D з оберненнями і розв'язанням. Побічні трізвуки з оберненнями і розв'язанням	2	-	2	-	-
Тема 21. D ₇ , VII ₇ з оберненнями і розв'язанням. D ₉	2	-	2	-	-
Тема 22. II ₇ з оберненням та розв'язанням. Побічні септакорди	2	-	2	-	-
Тема 23. Споріднені тональності. Відхилення та модуляція в споріднені тональності	2	-	2	-	-

Тема 24. Секвенції та їх види	3	-	2	-	1
Тема 25. Хроматична гама. Прохідні, допоміжні та стрибкові хроматизми	2	-	2	-	-
Тема 26. Ладова альтерація. Хроматичні інтервали мажору	3	-	2	-	1
Тема 27. Хроматичні інтервали мінору	3	-	2	-	1
Тема 28. Альтерація акордів S-ої і D-ої груп	2	-	2	-	-
Тема 29. Мелодія	2	-	2	-	-
Тема 30. Мелодія і акомпанемент. Мелодія і тема	2	-	2	-	-
Тема 31. Музичні склади і фактура	3	-	2	-	1
Тема 32. Елементи будови музичної мови	4	-	4	-	-
Тема 33. Період та його види	3	-	2	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Підготовка та проходження екзамену	30	-	-	-	30
Всього годин	75	-	40	-	35

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назви тем	Кількість годин
I семестр	
Тема 1. Музика як мистецтво. Музичний звук	1
Тема 2. Музична система та музичний стрій	1
Тема 3. Інтервали та їх класифікація	1
Тема 4. Акорди та їх класифікація	1
Тема 5. Акорди зміненої терцієвої будови	1
Тема 6. Нотне письмо. Система ключів	1
Тема 7. Музична система організації звуків. Знаки скорочення нотного письма	1
Тема 8. Мелізми	1
Тема 9. Метр і ритм. Розмір. Групування тривалостей	1
Тема 10. Синкопа. Основні види ритмічного поділу	1
Тема 11. Темп. Основні темпові позначення	1
Тема 12. Лад. Мажор і мінору та їх види	1
Тема 13. Тональність. Транспонування. Політональність	1
Всього годин	13
II семестр	
Тема 24. Секвенції та їх види	1

Тема 26. Ладова альтерація. Хроматичні інтервали мажору	1
Тема 27. Хроматичні інтервали мінору	1
Тема 31. Музичні склади і фактура	1
Тема 33. Період та його види	1
Всього годин	5

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувачів освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Результати навчання здобуча освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувача освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компонентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування здобувачів освіти на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання студентами письмових контрольних робіт, перевірка самостійної роботи.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку або екзамену, в терміни встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеною програмою навчальної дисципліни.

Згідно з навчальним планом з метою контролю знань здобувачів освіти в кінці I семестру проводиться підсумкове опитування, а в кінці II семестру – екзамен. За результатами письмових робіт та з урахуванням успішності в семестрі виставляються семестрові оцінки.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є поточний контроль знань здобувачів освіти. До його основних завдань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів освіти й ефективність навчального процесу в цілому.

Систематичність і активність роботи здобувача освіти протягом семестру контролюються й оцінюються за такими видами роботи:

- виступи на практичних заняттях;
- участь в обговоренні питань з певної теми;
- відповіді на запитання викладача;
- виконання домашніх завдань;
- контрольні роботи;
- екзамен.

ПІДСУМКОВІ ВИМОГИ

Підсумкове опитування передбачає знання здобувачів освіти головних теоретичних положень, практичні завдання на фортепіано та виконання письмової роботи.

Письмова робота містить наступні завдання:

Побудова від звуку:

- обертонового звукоряду;
- інтервалів та акордів;
- звукорядів ладів;
- групування в простих та складних розмірах;
- транспонування невеликого музичного фрагменту.

Гра на фортепіано включає виконання гам, ладів, інтервалів (від звука).

За їх результатами підсумкового уроку та з урахуванням успішності в семестрі виставляються семестрова оцінка.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

На екзамені передбачається письмова робота та усна відповідь за білетом.

Письмові роботи можуть мати такі завдання:

1. Побудова та визначення від звука інтервалів та акордів;
2. Побудова від звуку:
  - а) хроматичної гами;
  - б) звукорядів ладів;
  - в) обертонового звукоряду.
3. Розв'язання в тональностях мажору і мінору нестійких консонансів, дисонансів та акордів S та D груп.
4. Запис акордової послідовності з відхиленнями та модуляціями в споріднені тональності.

5. Групування тривалостей в простих або складних розмірах.

Усна відповідь за білетом включає:

1. Відповідь на теоретичне питання.
2. Виконання завдань на фортепіано:
  - а) виконання секвенції на заданий мотив;
  - б) гру звукорядів, ладів, гам вгору та вниз;
  - в) розв'язання нестійких інтервалів та акордів в тональності;
3. Гра акордової послідовності з відхиленнями або модуляцією в споріднені тональності.
4. Аналіз нотного тексту.

ЗРАЗОК БІЛЕТУ

1. Музичний звук та його властивості.
2. Виконати на фортепіано:
  - а) виконати низхідну діатонічну секвенцію $T - II_2 - VII_7 - D_5^6$ в тональності F-dur;
  - б) від звуку «ре» заграли звукоряди лідійського та міксолідійського ладів;
  - в) розв'язати в D-dur VII_5^6 та II_3^4 .
3. Гра акордової послідовності в d-moll:
 $t-t_6-II_7-D_3^4-t-D_3^4 \rightarrow VI-VI_2-IV_7-VII_3^4-t_6-II_5^6-K_4^6-D_7-t$.
4. Аналіз мелодії: українська народна пісня «Ой у полі три криниченьки».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною шкалою):

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на високому рівні та постійно їх поновлює. Знає професійну термінологію, може дати грамотне визначення всіх термінів. Розуміє логічні зв'язки між темами курсу, між окремими дисциплінами. Опрацьовує теоретичний матеріал на продуктивному та творчому рівнях. Володіє певним обсягом позапрограмного матеріалу, яким користується під час відповіді. Вміє використовувати необхідні теоретичні знання для пояснення незнайомих фактів. Виявляє інтелектуальну ініціативу та компетентність. При відповіді показано вільне та повне володіння матеріалом різного ступеня складності; при відповіді на додаткові питання виявляється володіння

	матеріалом, самостійна робота виконана у повному обсязі.
4 «добре»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на достатньому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення всіх термінів. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному та частково-пошуковому рівнях. Уміє зіставляти й узагальнювати, іноді доходить власних висновків. Знаходить логічні зв'язки між окремими темами курсу, може їх пояснити. Виконує стандартні завдання репродуктивного рівня з незначними помилками, які в змозі самостійно виправити і пояснити. Відповіді здобувача освіти відповідають вимогам, встановленим для оцінки «відмінно», але при цьому припускається одна-дві помилки; при відповіді на додаткові питання демонструється повне відтворення необхідного матеріалу з несуттєвими помилками, самостійна робота виконана у достатньому обсязі.
3 «задовільно»	Володіє теоретичними знаннями навчального курсу на базовому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення лише основних термінів. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному рівні. Бачить окремі логічні зв'язки між окремими темами навчального курсу та частково розуміє логіку розкриття конкретної теми. Виконує завдання з помилками, частину з яких в змозі відтворити після виправлення викладачем. Рідко виявляє ініціативу на заняттях. Виконує більшу частину завдань, рекомендованих для самостійного виконання. Опрацьовує лише рекомендовану літературу з навчального предмета, з деякими прогалинами. Не виявляє самостійного творчого мислення, не виявляє пізнавального інтересу до дисципліни.
2 «незадовільно»	Володіє теоретичними знаннями навчальної дисципліни на початковому рівні. Знає професійну термінологію, може дати визначення деяких термінів, але пояснює їх спрощено. Опрацьовує теоретичний матеріал на репродуктивному рівні, переказує прочитаний матеріал без пояснень та аналізу. Не бачить логічних зв'язків у межах окремих тем навчального курсу. Виконує завдання з грубими помилками. Не виявляє ініціативи та працює безсистемно на заняттях. Не виконує завдання, рекомендовані для самостійного вивчення.

Критерії оцінювання гри на фортепіано

Оцінка **“відмінно”** виставляється тоді, коли здобувач освіти грає без помилок, добре орієнтується в тональності при грі секвенцій, послідовностей, ладового розв'язання інтервалів, акордів, правильно будує їх від звука вгору або вниз.

Оцінка **“добре”** виставляється за умови, що здобувач освіти виконає всі практичні завдання, але допустить 3-4 помилки.

Оцінка **“задовільно”** виставляється тоді, коли здобувач освіти не повністю виконає практичні завдання, не допустить більше 5-6 помилок в секвенціях, розв’язаннях інтервалів, акордів та їх послідовностей.

Оцінка **“незадовільно”** виставляється тоді, коли здобувач освіти недостатньо володіє практичними навичками, уміннями, допустить більше 7 помилок.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Деменко Б. Категорія часу у музичній науці: Теорія специфікації. – К., 1996
2. Єременко К. Про можливі шляхи розвитку сучасної системи нотописання. – К., 1996
3. Іваницький А. Українська музична фольклористика: Методологія і методика. – К., 1997
4. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навч. посібник. Харків, 2004. 198 с.
5. Качмар О. Основи теорії музики і сольфеджіо: методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів I курсу денної форми навчання. Івано-Франківська: «НАІР» 2015
6. Лисько З. Музичний словник. – К., 1994
7. Локарева Ю., Свещинська Н. Теорія музики: питання методики. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. 160 с.
8. Побережна Г., Щериця Т. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. 303 с.
9. Смаглій Г.А., Маловик Л.В. Основи теорії музики. Видавництво Х.: Ранок. 2013.
10. Скорик М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. – К., 1983
11. Сокол О. Теорія музичної артикуляції. – К., 1995
12. Степовий Я. Проліски // Зб. пісень. – К., 1983
13. Сюта Б. Процеси в культурі як чинник організації художньої цілісності в сучасній музиці. Київ: УБСП «КОМОРА», 2006
14. Українські народні пісні в записах М.Лисенка. Ч. 1. – К., 1990
15. Цалай-Якименко О. Музично-теоретична думка на Україні XVII ст. та праці М.Дилецького // Українське музикознавство. – К., 1971. № 6
16. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник. –Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2009. 352с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.earbeater.com/online-ear-training>
2. <https://utheory.com/>
3. <https://www.musical-u.com/ear-training-exercises/>
4. <https://practicesightreading.com/>
5. <http://term.in.ua/>

